

Hinkelen

“Je moest gewoon luisteren,” vertelde mijn oma vroeger als ze het over haar schooltijd had. Geen groepsdiscussies, er was geen ruimte om te debatteren en je mening te geven. Kinderen die linkshandig waren, vond men bijvoorbeeld lastig. Met een touw bond de docent de linkerarm van zo’n leerling vast. Probleem opgelost en gewoon rechts schrijven.

Onlinegamen was nog ver weg. Kinderen pasten van jongs af aan hun vrijetijdsbesteding aan aan de seizoenen. Op een winterse dag bonden ze na schooltijd hun glijjzers onder voor een rondje over de Regge. Hinkelen kon je in bijna alle seizoenen en in de zomer speelden ze tot ‘s avonds laat buiten. Dat kon zo’n 775 jaar geleden overigens tot halftien. Want dan werd de avondklok geluid en dat betekende dat de stadspoorten werden gesloten. Deze traditie houdt men trouwens nog steeds hoog. Luister maar eens, vanavond om halftien.

Er is veel veranderd. Van recycling had men in de generaties voor ons bijvoorbeeld nog weinig gehoord. Het was niet interessant waar het snoeppapiertje dat je weggooid, bleef. Vooruitdenken? Dat was nog niet aan de orde. De vuilcontainers werden toch wel tweewekelijks keurig geleegd. Op school hoorde je niets over duurzaam opgewekte elektriciteit. En het krijtje van de leraar was niet altijd voldoende om ingewikkelde zaken als bacteriën uit te leggen.

De middelen van de onderwijzers waren dus beperkt. Je kunt je voorstellen dat dit tot hilarische taferelen kon leiden. Want hoe zouden onze opa’s en oma’s een spreekbeurt hebben kunnen houden over chimpansees, fazanten of de cliniclowns? Powerpoint- of prezipresentaties bestonden niet. Geen digibord, maar – in het gunstigste geval – wazig gekopieerde stencils. Ze zochten plaatjes in een papieren encyclopedie en hadden nog nooit van youtuben gehoord. En een onlinequiz met een gedownload app op je smartphone was al helemaal ondenkbaar.

Nu kennen we volledig energieneutrale schoolgebouwen en weten we – dankzij digitale leermethodes – alles over virussen. We denken wel drie keer na voor we een sinaasappel of een klodder mayonaise in de bosjes gooien, toch? We smelten petflessen om tot o.a. fleecetruien. Autobanden krijgen een tweede leven als schoenzolen. Hoe onze afvalberg er 775 jaar geleden uitzag? Daarover kunnen we alleen maar fantaseren. Feit is wel dat elektra en plastic niet bestonden en men nog nooit van patat of frituurvet had gehoord. Je hoeft geen professor te zijn om je in te denken dat de stank in onze stadskern toen gigantisch was. Want pas eeuwen later kwam er een rioleringsstelsel, toezicht op de hygiëne en ging men afval centraal inzamelen om epidemieën te voorkomen.

Mijn oma zou vast haar hoofd schudden over al dat digitale geweld en de interactieve schoolpleinen. En zich afvragen: “Maar waar moest je dan hinkelen?”